Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000141489
Datum:	20 november 2023
Opsteller:	T. Meuwissen
Portefeuillehouder:	Wethouder M. Pijnenburg
Onderwerp:	Budget meekoppelkansen duurzaamheid openbare ruimte

Het college van B&W besluit:

1. De gemeenteraad voor te stellen om een incidenteel budget beschikbaar te stellen in 2024 van €1.000.000,- gedekt uit de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds voor duurzame meekoppelkansen in de openbare ruimte.
2. De heer T. Meuwissen aan te wijzen als budgethouder Duurzame meekoppelkansen openbare ruimte.

Inleiding

Aanleiding

Op donderdag 9 november zijn de kaders voor het duurzaamheidsfonds, een bestemmingsreserve, vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is aangegeven dat een deel van het fonds wordt ingezet om de openbare ruimte te verduurzamen. Het gaat hierbij om maatregelen zoals waterdoorlatende verharding, circulair en/of biobased materiaalgebruik en meer groen en bomen in de straat. Om deze middelen uit het bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds te kunnen gebruiken moet hiervoor een budget gecreëerd worden.

Het budget dat nu wordt gecreëerd, draagt bij aan de doelstelling van het duurzaamheidsfonds door duurzaamheidsmaatregelen te realiseren in de openbare ruimte die anders niet uitgevoerd kunnen worden op het moment dat er al werkzaamheden gaan plaatsvinden. Dit is voornamelijk het geval bij geplande onderhoudswerkzaamheden. In de meeste gevallen is het onderhoudsbudget dan alleen voldoende om de huidige inrichting te vervangen. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om de openbare ruimte duurzamer in te richten, bijvoorbeeld door meer groen en bomen te plaatsen of ondergrondse voorzieningen voor bomen te realiseren.

Om de versnelling van de verduurzaming van de openbare ruimte te meten wordt afhankelijk van de gekozen duurzaamheidsmaatregel het effect bij gehouden. In de meeste gevallen gaat het om het weghalen van onnodige verharding en het toevoegen van meer groen en bomen. Meer groen draagt bij aan de biodiversiteit, gaat de hitte tegen in de straat en zorgt dat regenwater meer en beter wordt vastgehouden op locatie. Daarnaast kan wanneer de kans zich voor doet gekozen worden om circulaire/biobased materialen te gebruiken en emissieloos te werken.

Kader

Coalitieakkoord 2022-2026
Collegeprogramma 2022-2026
Concept omgevingsvisie Harderwijk
Duurzaamheidsvisie – De Duurzame Stad
Integraal beheerplan openbare ruimte 2020-2024 (IBOR)
Kaders duurzaamheidsfonds

Alternatieven

Het budget niet te creëren. Hierdoor worden de meekoppelkansen om te verduurzamen in de openbare ruimte niet gerealiseerd. Het geeft ook geen invulling aan de vastgestelde kaders van het

duurzaamheidsfonds. De beschikbare middelen blijven dan in het bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds.

Beoogd effect
De middelen beschikbaar stellen om te versnellen met de verduurzaming van de openbare ruimte.

Argumenten

1.1 Met dit budget kunnen duurzaamheidsmaatregelen in de openbare ruimte worden uitgevoerd.
Zoals aangegeven in de vastgestelde kaders van het duurzaamheidsfonds, willen we voorkomen dat er koppelkansen worden gemist bij onderhoud en realisatie projecten in de openbare ruimte. Dit is al vooruitlopend op de vaststelling van het nieuwe IBOR waarin de duurzaamheid een structurele plek moet krijgen. De middelen zijn bedoeld om kansen te benutten om de openbare ruimte groen en klimaatadaptief in te richten. Dit was anders niet mogelijk geweest binnen de beschikbare beheer en onderhoudsbudgetten.

Omgevingswet
Dit voorstel heeft geen effect op de omgevingswet.

Financiën
Het beoogde budget voor duurzame meekoppelkansen in de openbare ruimte betreft een incidenteel budget gedekt uit de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds. Hierbij wordt qua systematiek jaarlijks bij de jaarrekening het restant van het incidentele budget gedekt uit de reserve, neutraal overgeheveld. De fasering in uitgaven kan verschillen ten opzichte van deze eerste ramingen en derhalve is het reëel aan te nemen dat ook in 2025 en mogelijk nog in 2026 er nog uitvoering kan plaatsvinden.

Duurzaamheid
Dit budget zorgt ervoor dat bij de projecten in de openbare ruimte, de duurzaamheidsambities meegekoppeld kunnen worden. Deze worden anders niet gerealiseerd. Denk hierbij aan meer groen, betere ondergrondse voorzieningen voor bomen, klimaatadaptieve maatregelen en circulaire materiaalgebruik. Het gaat om projecten die in 2023 en 2024 ontworpen worden en in de periode 2024 t/m 2026 gerealiseerd worden.

De voortgang wordt gemeten aan de hand van een aantal indicatoren. De belangrijkste is het aantal m^2 verharding dat is veranderd in groen en het aantal bomen dat extra is geplaatst. Voor circulaire/biobased materiaal gebruik en emissieloos werken zijn we afhankelijk van de kansen die zich voordoen. Wanneer dit wordt gedaan meten we de voortgang we in kg circulaire/biobased materiaal en vermeden CO_2-uitstoot.

Uitvoering
Na vorming van het budget worden de projecten verder ontworpen en start de realisatie. De eerste projecten waar dit budget een bijdrage aan gaat leveren zijn:

- In de Achterste Wei waar de parkeerplaatsen waterdoorlatend worden aangelegd;
- Het Albert Verweyplein kan meegenomen worden bij de ontwikkeling van het Brederopark, waardoor het plein kan worden vergroend (ongeveer 750 m^2);
- Parkeerterrein Tonselsedreef/Triasgracht plaatsen van ongeveer 20 bomen

Voor de geplande onderhoudswerkzaamheden in 2024 worden de meeste plannen nog uitgewerkt. Bij de uitwerking van deze plannen, wordt duidelijk welke duurzaamheidsmaatregelen dankzij dit budget toegevoegd kunnen worden bij de werkzaamheden. Hierbij gaat het om het plaatsen van extra groen en bomen, klimaatadaptieve maatregelen en circulair materiaalgebruik. Dit zijn onder ander straten in de buurten:

- Stadsdennen- midden
- Slingerbos
- Binnenstad

De buitendienst van de gemeente Harderwijk, verduurzaamt ook zijn werkzaamheden en daar liggen ook nog kansen. Dit budget kan ook hiervoor ingezet worden. Denk hierbij aan:

- Het stoppen met het gebruik van propaan om onkruid weg te branden op de begraafplaatsen. Hiervoor kan de benodigde machine voor aangeschaft worden (Dit bespaart van ongeveer 1,5 ton CO_2 per jaar).
- Mogelijk de aanschaf van een eerste elektrisch zwaar voertuig in het eigen wagenpark dat bijdraagt aan de emissieloos werken in de openbare ruimte.

Via de managementrapportages en het jaarlijkse voortgangsrapportage duurzaamheid wordt de voortgang van de projecten en de nieuwe projecten benoemd.

Bijlagen

1. Concept raadsbesluit Budget meekoppelkansen duurzaamheid openbare ruimte